

Årsrapport för dataskyddsarbetet 2024

Stadsfastighetsnämnden

2024-12-18

Innehåll

1	Dataskydd i kommunal verksamhet	3
2	Göteborgs Stads dataskyddsombud.....	4
2.1	Stadenövergripande iakttagelser 2024	4
2.1.1	Ny central funktion för styrning och samordning i dataskyddsfrågor möjliggör ett stärkt dataskydd	4
2.1.2	Verksamhetens ledning avgörande för att GDPR inte ska fortsättas upplevas som ett hinder	5
2.1.3	Bristande ansvarstagande i Stadens arbete med AI medför risker för både enskilda och verksamheter.....	6
3	Dataskyddsombudets iakttagelser 2024	7
3.1	Verksamhetens dataskyddsarbete.....	7
4	Granskning av dataskyddsarbetet 2024.....	8
4.1	Fördjupad kontroll 2024	8
4.2	Uppföljning av lämnade rekommendationer	8
4.2.1	Uppföljning av verksamhetens arbete med rekommenderade fokusområden 2024	8
5	Rekommenderade fokusområden 2025	13
6	Bilagor	14

1 Dataskydd i kommunal verksamhet

Att få ta del av och hantera andra människors personliga uppgifter på ett sådant sätt som kommunala förvaltningar och bolag gör innebär att förvalta ett stort förtroende. Dataskyddsförordningen (GDPR) har tillkommit för att särskilt värna om den enskildes rätt till integritet och kontroll över vad som sker med ens personuppgifter. Rätten till en fredad privat sfär och personlig integritet är grundläggande i ett demokratiskt samhälle och är ett av fundamenten på vilket många andra av våra demokratiska rättigheter vilar. Lagstiftningen finns till för att skydda individen från skada och sätter ramarna för hur personuppgifter får behandlas i en alltmer digital värld.

Att förvaltningar och bolag hanterar personuppgifter i enlighet med gällande lag bör vara en självklarhet i syfte att visa omsorg om det förtroende som getts den som har att hantera personuppgifter. För att säkerställa följsamhet gentemot GDPR behöver dataskyddsperspektivet genomsyra arbetet inom de kommunala verksamheterna på alla olika plan. Det gäller allt från rutiner och processer för det dagliga arbetet, till arbetet med innovations- och digitaliseringslösningar för framtidens arbetssätt på förvaltningar och bolag inom Göteborgs Stad. I det framtidsyftande arbetet är GDPR ett viktigt redskap för att kunna säkerställa en digitalisering som håller över tid.

2 Göteborgs Stads dataskyddsombud

Det är varje nämnd och bolag som är ytterst ansvarig för att dess verksamhet följer dataskyddslagstiftningen. För att stödja stadens nämnder och bolag i arbetet med dataskydd har ett dataskyddsombud utsetts. I Göteborgs Stad fullgör dataskyddsenheten på Intraservice uppdraget som dataskyddsombud åt stadens bolag och nämnder. Vad som är dataskyddsombudets uppgifter framgår direkt av lagstiftningen i GDPR.¹ Dataskyddsombudets viktigaste uppgift är att övervaka att stadens förvaltningar och bolag följer dataskyddslagstiftningen. Detta sker bland annat genom att samla in information om hur personuppgifter behandlas och genom att kontrollera hur bestämmelser och interna styrdokument som styr dataskyddsarbetet efterlevs. Dataskyddsombudet har också till uppgift att ge råd och information till förvaltningar och bolag i dataskyddsfrågor. Detta sker genom att dataskyddsombudet är behjälplig när frågor rörande behandlingen av personuppgifter uppkommer hos verksamheterna.

Enligt lag ska dataskyddsombudet även rapportera om arbetet till högsta förvaltningsnivå², och utifrån detta lämnar dataskyddsombudet årligen en rapport om den egna verksamhetens dataskyddsarbete till nämnder och bolag i Göteborgs Stad. I rapporten redogör dataskyddsombudet för de iakttagelser som gjorts under året, både stadenövergripande och, i vissa fall, verksamhetsspecifika. Rapporten innehåller även information om årets fördjupade kontroll samt resultatet från den uppföljning som genomförts avseende hur verksamheten hanterat och arbetat med de rekommendationer som lämnades i årsrapporten 2023.

Årsrapporten är avsedd att kunna användas som ett stöd för verksamheten i sitt fortsatta arbete med dataskydd. Det är upp till varje verksamhet att besluta om hur det interna dataskyddsarbetet ska utformas utifrån verksamhetens förutsättningar för att på bästa sätt hantera identifierade risker.

2.1 Stadenövergripande iakttagelser 2024

2.1.1 Ny central funktion för styrning och samordning i dataskyddsfrågor möjliggör ett stärkt dataskydd

Hur långt förvaltningar och bolag kommit i dess dataskyddsarbete skiljer sig stort åt inom Staden. Skillnaderna bedöms till stor del bero på bristande styrning och samordning i dataskyddsfrågor från centralt håll, något som lyfts av dataskyddsombudet under flera år. Resultatet av detta är bland annat att skyddet för de registrerades personuppgifter varierar mellan verksamheterna, en ineffektiv

¹ Artikel 39 i GDPR

² Artikel 38.3 i GDPR

personuppgiftsincidenthantering och att hanteringen av rättigheter hanteras olika beroende på vilken verksamhet man vänder sig till.

Dataskyddsombudets förhoppning är att den nya dataskyddsfunktionen som införts på stadsledningskontoret ska bidra till att utveckla och stärka de grundläggande delarna av dataskyddsarbetet och därigenom generera ett mer enhetligt dataskydd inom Staden. Att stadsledningskontoret nu tar ansvar för att samordna dataskyddsarbetet bedöms ligga i linje med kommunstyrelsens uppdrag.

I sammanhanget vill dataskyddsombudet samtidigt poängtera att varje nämnd och bolag fortfarande är ytterst ansvariga för sina respektive personuppgifts-behandlingar. Det är därför även fortsatt upp till varje nämnd och bolag att säkerställa efterlevnad gentemot lagstiftningen. Att varje verksamhet tar det ansvaret är avgörande för att det arbete som görs inom dataskyddsfunktionen ska få genomslag och ha en positiv påverkan på dataskyddet som helhet i Staden.

2.1.2 Verksamhetens ledning avgörande för att GDPR inte ska fortsättas upplevas som ett hinder

I årsrapporten 2023 lyfte dataskyddsombudet att det inom Staden generellt bedömdes finnas en uppfattning om att det är omöjligt att följa GDPR och samtidigt driva den digitala utvecklingen framåt. Dataskyddsombudets upplevelse, utifrån de dialoger som varit under 2024, är att denna uppfattning fortfarande kvarstår och är något som i hög grad påverkar dataskyddsarbetet negativt. Dataskyddsombudet har i möten med funktioner från olika verksamheter inom Staden kontinuerligt fått höra att GDPR är något som är jobbigt och krångligt, och som blir ett hinder som försvårar deras arbete med att ta i bruk nya digitala lösningar. Som regel uttrycks detta efter eller precis inför att verksamheten ska teckna avtal, eller precis står inför att börja använda en ny digital lösning eftersom det ofta är först då som dataskyddsperspektivet beaktas. Dataskyddsombudet förstår att medarbetare i den situationen upplever GDPR som ett hinder, men ser samtidigt att GDPR inte kan klandras för de uppenbara brister i den interna styrningen som medfört att verksamheten inte arbetat med dataskyddsfrågorna i tid.

För att känslan av GDPR som något jobbigt och ett hinder inte ska fortsätta ha en negativ påverkan på dataskyddsarbetet behöver Staden som helhet arbeta för att öka medvetenheten om syftet med lagstiftningen. En del kan göras genom utbildningar, men centralt är också att det från ledningshåll inom stadens verksamheter börjar signaleras att dataskydd är något som ska beaktas och arbetas med. I den offentliga debatten hör man ofta representanter från näringslivet tala om att det offentliga måste vara modiga och testa nya saker. Dataskyddsombudets uppfattning att det modiga i dessa fall ofta handlar om att utmana den lagstiftning som styr offentlig sektor, till exempel då lagstiftningen begränsar möjligheterna att dela och/eller använda data. Lagstiftningen, inkluderat GDPR, utmålas då som ett administrativt hinder som hämmar utvecklingen. Denna bild av GDPR som ett hinder delas inte av dataskyddsombudet eftersom det inte finns någon motsättning mellan att följa lagkraven och samtidigt driva digitaliseringen framåt. Utifrån den

diskurs som råder bedömer dataskyddsombudet att det är viktigt att man på ledningsnivå har kunskap om syftet med GDPR och förståelse för att om GDPR sätter ”stopp” för en behandling eller en tjänst så finns det ett gott skäl till det. I praktiken innebär det att man på ledningsnivå behöver ta ansvar för att inte använda en digital tjänst eller inleda en behandling av personuppgifter som inte är förenlig med kraven i GDPR. En viktig del i detta är att ledningen börjar signalera en förväntan på att nya digitala lösningar ska vara långsiktigt hållbara, även utifrån ett integritetssperspektiv. På så sätt behöver verksamheter tänka på dataskydd tidigt i processen och kan förhoppningsvis undvika att hamna i situationer där GDPR enbart ses som något jobbigt eller ett administrativt hinder. Genom att integrera dataskyddsperspektivet från start i arbetet med nya tjänster och/eller vid utvecklandet av nya arbetssätt kan verksamheter hitta stabila och långsiktiga alternativ där människors grundläggande fri- och rättigheter inte äventyras. Något som blir, om möjligt, extra viktigt i takt med att användningen av ny teknik och AI ökar inom Stadens verksamheter.

2.1.3 Bristande ansvarstagande i Stadens arbete med AI medför risker för både enskilda och verksamheter

Fokus på ny teknik och AI har en enorm potential för att göra våra liv bättre, men den digitala utvecklingen blir inte hållbar utan begränsningar. Utan tydlig styrning i arbetet med digital innovation är risken att det går fort och att man i sin iver att röra sig framåt glömmer att hänsyn behöver tas till den personliga integriteten och att personuppgifter behandlas på ett korrekt sätt. Som en stor offentlig aktör har Göteborgs Stad att förvalta alla invånare och besökares förtroende. Oavsett om det handlar om elever, vårdnadshavare, anställda, brukare inom socialtjänst, eller någon annan kategori av kommuninvånare, så ska man kunna känna sig trygg med att användandet av innovativ teknik sker med respekt för den personliga integriteten och de regelverk som finns för att skydda enskildas personuppgifter.

Under året har dataskyddsombudet kunnat se att allt fler verksamheter inom Staden börjar utforska användningen av AI. Dataskyddsombudet har under året löpande kunnat identifiera stora risker med det arbete som bedrivs på stadenövergripande nivå. Riskerna kommer dels utifrån att det från centralt håll hittills saknas styrning och samordning i hur tekniken kan, och får, användas, dels utifrån att de tekniska lösningar som har lanserats ej först kontrollerats utifrån ett informationssäkerhets- och dataskyddsperspektiv. Dataskyddsombudets bedömning är att stadsledningskontoret och Intraservice behöver ta ett större ansvar i hanteringen av dessa risker, eftersom de båda verksamheterna är starkt drivande i användningen av AI inom Staden. Särskilda rekommendationer ställs därför till de båda verksamheterna i deras respektive årsrapporter.

Dataskyddsombudet vill utifrån identifierade risker med de stadenövergripande AI-lösningar som idag finns tillgängliga inom Staden (M365 Copilot i Edge, Svea GPT etc.) betona vikten av att förvaltningar och bolag innan en ny AI-lösning tas i bruk först kontrollerar så att denna är säkerställd utifrån ett informationssäkerhets- och dataskyddsperspektiv.

3 Dataskyddsombudets iakttagelser 2024

3.1 Verksamhetens dataskyddsarbete

Dataskyddsombudets samlade bedömning av verksamhetens dataskyddsarbete är att förvaltningen fortsätter att ta stora steg framåt. Mycket arbete kvarstår dock beroende på den skuld av ofullständigt arbete som förvaltningen har fått dras med sedan lokalförvaltningens tid. Dataskyddsombudets uppfattning är att verksamheten nu har förutsättningar för att faktiskt få rätsida på sitt dataskyddsarbete, kompetens finns, likaså fortskrider arbetet med att få en tydlig dataskyddsorganisation på plats. Dataskyddsombudet har under året lämnat särskild rådgivning till förvaltningen om hur man kan klargöra roller och ansvar inom dataskyddsarbetet, samt fastställa dokumenterade arbetssätt för att säkerställa ett funktionellt dataskyddsarbete.

Det är en pågående och kontinuerlig process att komma i kapp förvaltningens systerförvaltningar inom dom stadsutvecklande nämnderna (SUV), men dataskyddsombudets bedömning är att verksamheten är på god väg att lyckas, givet att resurser och organisatoriska förutsättningar finns. En konsekvens av den tidigare avsaknaden av systematiskt dataskyddsarbete är att stadsfastighetsförvaltningen saknar en dataskyddskultur. Här är det extra viktigt att det från högsta förvaltningsledning tydliggörs att frågorna behöver komma ut i hela organisationen och det inte endast kan vara något som förvaltningens dataskyddssamordnare sysslar med. En förutsättning för lagefterlevnad är att en förståelse för kraven i GDPR genomsyrar allt arbete i organisationen.

4 Granskning av dataskyddsarbetet 2024

4.1 Fördjupad kontroll 2024

Under våren 2023 genomförde dataskyddsenheten en informationsinsats med fokus på behandlingsregistret enligt artikel 30 i GDPR. Som uppföljning på denna informationsinsats genomförde dataskyddsenheten under hösten 2024 en fördjupad kontroll med fokus på behandlingsregistret för ett antal av stadens verksamheter (dock ej inom aktuell verksamhet).

Resultatet av kontrollen visade sammantaget på stora brister i omhändertagandet av artikel 30 i GDPR. För att alla verksamheter i Staden ska få ta del av resultaten från kontrollen har dataskyddsombudet tagit fram en stadengemensam rapport. Den stadengemensamma rapporten innehåller både generella iakttagelser från kontrollen, dataskyddsombudets bedömningar i olika sakfrågor och konkreta exempel på hur behandlingsregistret kan utformas med hänvisningar till olika rättskällor som dataskyddsombudet anser har ett generellt värde för hela Staden. Rapporten blir en form av ytterligare vägledning avseende hur arbetet med behandlingsregistret kan utformas för att skapa förutsättningar för ett funktionellt dataskyddsarbete där kraven i artikel 30 i GDPR kan uppfyllas.

Dataskyddsombudet kommer under 2025 följa upp dels att samtliga av Stadens verksamheter har tagit del av rapporten, dels hur verksamheterna avser omhänderta de generella rekommendationerna i arbetet med det egna behandlingsregistret.

4.2 Uppföljning av lämnade rekommendationer

4.2.1 Uppföljning av verksamhetens arbete med rekommenderade fokusområden 2024

Dataskyddsombudet har följt upp hur verksamheten arbetat med de fokusområden som rekommenderades för 2024. Utifrån uppföljningen lämnas rekommendationer.

Fokusområde 1: Biträdesavtal och andra överenskommelser

Verksamheten gavs följande rekommendationer:

- Förvaltningen rekommenderas ta fram dokumenterade arbetssätt för att kunna bedöma huruvida en personuppgiftsbehandling som förvaltningen utför medför att en biträdesrelation uppstår, eller att behandlingen på annat sätt måste regleras, till exempel genom ett datadelningsavtal eller överenskommelse om gemensamt personuppgiftsansvar.

- Inventera och bedöma vilka biträdessituationer som föreligger där förvaltningen är part, för att sedan teckna avtal och lämna skriftliga instruktioner där en sådan relation föreligger.

Kommentarer och rekommendationer:

Som svar på dataskyddsombudets uppföljningsfrågor har förvaltningen uppgett att stöd ges av dataskyddssamordnare till verksamheter inom stadsfastighetsförvaltningen i tecknande av personuppgiftsbiträdesavtal eller överenskommelser om ett gemensamt personuppgiftsansvar. Det görs i stor utsträckning vid införande av nya personuppgiftsbehandlingar. Det har även skett i samband med arbetet med stadsfastighetsförvaltningens behandlingsregister under våren 2024, då verksamheter inom förvaltningen fått frågan hur biträdessituationen ser ut just för deras verksamhet, och i vissa fall har de ombetts se över avtal.

Ett arbete med att få dokumenterade arbetssätt för biträdesavtal och andra överenskommelser på plats pågår på stadsfastighetsförvaltningen. I slutet av augusti lämnade dataskyddsombudet en fördjupad bedömning av stadsfastighetsförvaltningens dataskyddsorganisation, däribland rutiner för hantering av situationer där personuppgiftsbehandlingar kräver ett personuppgiftsbiträdesavtal eller för behandlingar där det finns ett gemensamt eller delat ansvar som behöver regleras. Rekommendationerna ligger till grund för arbetet som nu pågår på förvaltningen, där fokus är att identifiera ansvaraförsvarsfördelning inom organisationen kopplat till vad som ska utföras i dataskyddsarbetet.

Stadsfastighetsförvaltningens övergripande rutin för dataskyddsarbetet, innehållande dokumenterade arbetssätt för biträdesavtal och andra överenskommelser, är under handläggning. Genom workshops inom enheten juridik och ärendehantering sammanställs rutinen under hösten och ett förslag ska presenteras för ledningsgrupp i januari. Dataskyddsombudet involveras också i detta arbete.

Efter arbetet med stadsfastighetsförvaltningens behandlingsregister finns nu en större förståelse för vilka behandlingar som innefattar biträdesrelationer eller gemensamt personuppgiftsansvar. Behandlingsregistret upprättades i juni 2024 och efter det har en inventering påbörjats med en genomgång av ingångna avtal som finns, för att utreda om det finns ingångna personuppgiftsbiträdesavtal eller om det behöver tecknas nya. Arbetssätt och rutiner för tecknande och uppföljning av personuppgiftsbiträdesavtal eller gemensamt personuppgiftsansvar kommer också vara en del av stadsfastighetsförvaltningens övergripande rutin för personuppgiftsbehandling som är under uppbyggnad.

Värt att notera är att det idag saknas en central styrning i Göteborgs stad för hur biträdessituationer ska hanteras mellan exempelvis stadsledningskontoret, Intraservice och enskilda förvaltningar som stadsfastighetsförvaltningen. Hade det funnits på plats en fungerande organisation för detta hade klargörandet av biträdessituationer underlättats betydligt. Det gör att dataskyddsarbetet avstannar då

det är oklart vem som ska utreda en viss behandling eftersom det är oklart vem som är personuppgiftsansvarig.

Dataskyddsombudets samlade bedömning är att förvaltningen är på god väg att omhänderta de rekommendationer som lämnats, men att en hel del arbete fortfarande kvarstår. Förvaltningen rekommenderas att fokusera på frågan även under 2025 och dataskyddsombudet kommer särskilt följa upp frågan i årsrapporten för 2025.

Fokusområde 2: Register över personuppgiftsbehandlingar

Verksamheten gavs följande rekommendationer:

- Förvaltningen rekommenderas att ta fram ett uppdaterat och fullständigt behandlingsregister, med all den nödvändiga information som krävs enligt artikel 30 i GDPR, då det är en av hörnstenarna i ett fungerande dataskyddsarbete.

Kommentarer och rekommendationer:

Som svar på dataskyddsombudets uppföljningsfrågor har förvaltningen uppgett att ett behandlingsregister har saknats sedan stadsfastighetsnämnden inrättades i början av 2023. Arbetet med att skapa ett behandlingsregister startade under vintern 2023. Arbetet sköttes av dataskyddssamordnare tillsammans med de totalt åtta dataskyddskontakter som finns ute i verksamheten. Även andra med kunskap om förvaltningens processer har deltagit och bidragit för att utreda personuppgiftsansvar och vilka behandlingar som är aktuella, däribland personal från IT- och digitaliseringsenheten. Under vintern och våren var behandlingsregistret en prioriterad uppgift och för att få till behandlingsregistret hölls workshops, avstämningar och dataskyddskontakter fick support i arbetet.

Behandlingsregistret upprättades i juni 2024 med runt hundra enskilda behandlingar. Då ett nytt verksamhetssystem är under införande i Göteborgs stad har behandlingar upprättats i dataskyddsenhetens mall för register över personuppgiftsbehandlingar. En mall som ger en tydlighet av vad som behöver vara med för att nå upp till kraven i artikel 30 i GDPR. I registret har en kolumn för verksamhetsområde, processgrupp och process lagts till för att behandlingar ska kunna kopplas till klassificeringsstrukturen. Även en kolumn för informationsbärare har lagts till för att kunna se vilka verksamhetssystem eller tjänster som används.

Varje behandling har en rättslig grund med motivering. Det skulle dock vara önskvärt att kunna bryta ner behandlingar ytterligare. Arbetet med behandlingsregistret kommer fortsätta genom en ny genomgång och uppdatering som planeras under 2025. En anledning till att behandlingarna inte har kunnat utredas fullt ut är att dataskyddsorganisationen är under utveckling och i vissa fall har det varit utmanande att hitta rätt funktioner inom kärnverksamheten för att få fram rätt information som krävts.

Det finns en rutin för uppdatering av behandlingsregistret men den behöver förtydligas. Detta sker genom stadsfastighetsförvaltningens nya rutin för personuppgiftsbehandling. Förändringar som är på gång är exempelvis: en utökning av dataskyddsorganisationen med fler funktioner i gruppen som ger en större täckning av förvaltningen, regelbundna träffar samt tydligare ansvarsfördelning efter roller för att ge en större möjlighet att arbeta systematiskt med behandlingsregistret årligen.

Under 2024 har även informationssäkerhetsklassningar genomförts och dokumenthanteringsplaner har upprättats för verksamhetsområdena ett till sex. En dokumentation över hur information klassas och bevaras kommer att ge bättre underlag inför nästa genomgång av behandlingsregistret.

Dataskyddsombudets bedömning är att förvaltningen kommit en bit på vägen, men att nuvarande register inte fullt ut uppfyller kraven i artikel 30 i GDPR. Under hösten 2024 genomförde dataskyddsombudet en fördjupad kontroll av behandlingsregister för ett antal av stadens verksamheter (dock inte stadsfastighetsförvaltningen). Resultatet visade på stora brister i omhändertagandet av artikel 30 i GDPR. I samband med kontrollen har dataskyddsombudet tagit fram ny vägledning, i en staden-gemensam granskningsrapport som presenteras i januari 2025, för hur Stadens verksamheter bör dokumentera behandlingar i sina behandlingsregister. Stadsfastighetsförvaltningen rekommenderas ta till sig denna vägledning och fortsätta sitt arbete med registret under 2025, för att säkerställa att kraven i artikel 30 uppfylls. Rekommendationerna kvarstår därför och kontrollpunkten kommer följas upp särskilt av dataskyddsombudet under 2025.

Fokusområde 3: Konsekvensbedömningar/samråd

Verksamheten gavs följande rekommendationer:

- Förvaltningen rekommenderas planera för och genomföra konsekvensbedömningar för samtliga behandlingar där verksamheten bedömer att det föreligger höga risker för de registrerades fri- och rättigheter.

Kommentarer och rekommendationer:

Som svar på dataskyddsombudets uppföljningsfrågor har förvaltningen uppgett att tröskelanalyser och konsekvensbedömningar utförs löpande då nya eller förändrade personuppgiftsbehandlingar initieras. Under året har flera områden utretts vilket har genererat konsekvensbedömningar och flertalet tröskelanalyser, exempelvis för system för energiuppföljning och tjänst för brottsuppföljning.

Konsekvensbedömning har även genomförts för en utökad användning av medarbetarenkäter. Konsekvensbedömningar och tröskelanalyser har skett i samråd med dataskyddsombudet genom regelbundna avstämningar där förvaltningen mottagit dataskyddsombudets rekommendationer.

Förvaltningen uppger att behandlingar med höga risker prioriterats för att ta fram konsekvensbedömningar bland redan pågående behandlingar. Utökning av

medarbetarenkäter är ett exempel på en sådan process inom HR där känsliga personuppgifter kan förekomma.

Även ett flertal andra behandlingar med höga risker har utretts och där personuppgiftsbehandlingar inte har inletts. Det gäller exempelvis förvaring av information av vaccination för anställda, positioneringsteknik för arbetsverktyg inom underhåll, AI-verktyg för workshop, samt många fler. Huvudsakligen beror det på att det inte har varit möjligt att utreda behandlingarna vidare då höga risker kvarstod och det inte kunnat åtgärdas. Förvaltningen har i dessa fall mottagit rekommendationer från dataskyddsombudet och dragit slutsatsen att behandlingen inte kan inledas/fortsätta på det sätt man tänkt och verksamheten har fått utreda andra lösningar.

Andra faktorer som spelar in i konsekvensbedömningars genomförande är hantering av biträdessituationer inom Göteborgs stad. Där har oklarheter om vem som är personuppgiftsansvarig gjort att processer avstannat då det exempelvis har krävts att stadsledningskontoret tillsammans med förvaltningarna och leverantörer ser över situationen för att klargöra vem som är personuppgiftsansvarig. Det gäller exempelvis olika behandlingar som är kopplade till fordonsanvändning på stadsfastighetsförvaltningen där alkohol och positioneringsteknik förekommer.

Som nämnts tidigare är en rutin för personuppgiftsbehandling på stadsfastighetsförvaltningen på gång. Rutinen ska ge en tydlig bild av hur processen för tröskelanalyser och konsekvensbedömningar ska gå till inom förvaltningen. Särskilt viktig är ansvarsfördelning i processen för att fastställa vem som bör ansvara för vilken del. Även delegationsordningen kopplat till konsekvensbedömningar och inledande av personuppgiftsbehandlingar kommer ses över.

Dataskyddsombudets samlade bedömning är att förvaltningen aktivt arbetat med frågan och tagit stora steg i sitt systematiska arbete med att genomföra konsekvensbedömningar, förvaltningen rekommenderas att fortsätta arbetet, men dataskyddsombudet bedömer inte att någon särskild uppföljning behöver ske under 2025 utan att kontrollpunkten kan följas upp löpande under ordinarie avstämningar med förvaltningen.

5 Rekommenderade fokusområden 2025

Dataskyddsombudet rekommenderar, utifrån gjorda iakttagelser och resultaten av uppföljningen, verksamheten att under 2025 fortsätta prioritera arbetet med två av de kontrollpunkter som rekommenderas för 2024. Dessa listas i punktform enligt nedan.

Detta är områden som dataskyddsombudet särskilt kommer att följa upp under året. Uppföljningen kommer ske kontinuerligt under avstämningsmöten med verksamheten, och inom ramen för den uppföljning som dataskyddsombudet genomför under hösten 2025.

Förvaltningen rekommenderas under 2025 prioritera följande delar av dataskyddsarbetet:

- Kontrollpunkt 4: Register över personuppgiftsbehandlingar

Förvaltningen rekommenderas att fortsätta sitt arbete med behandlingsregistret enligt artikel 30 i GDPR. Fokusområdet är kvarstående från 2023 års rapport och kommer följas upp särskilt under 2025.

- Kontrollpunkt 3: Biträdesavtal och andra överenskommelser

Förvaltningen rekommenderas fortsätta att fokusera på sitt arbete med att säkerställa att biträdesrelationer dokumenteras och regleras på korrekt sätt. Fokusområdet är kvarstående från 2023 års rapport och kommer följas upp särskilt under 2025.

6 Bilagor

Bilaga 1: Kontrollplan för dataskyddsarbetet 2024–2025

Kontrollplan för dataskyddsarbetet 2024–2025

Förvaltningar och bolag i Göteborgs Stad

2024-05-06

Innehåll

1	Bakgrund	3
1.1	Ändrad utformning av den fördjupade kontrollen 2024	3
1.1.1	Uppföljning av informationsinsatsen 2023	3
2	Kontrollarbetet 2024–2025	4
2.1	Kontrollarbetets delar	4
2.1.1	Övergripande kontroll	5
2.1.2	Fördjupad kontroll	5
2.1.3	Uppföljning av genomförda kontroller	6
2.2	Tidplan för kontrollarbetet 2024–2025	6
3	Rapportering	7
3.1	Årsrapport	7
3.2	Särskilt yttrande	7
4	Kontakt	7
	Bilaga 1 - Beskrivning av fasta kontrollpunkter	8

1 Bakgrund

Att få ta del av och hantera andra människors personliga uppgifter på ett sådant sätt som kommunala förvaltningar och bolag gör innebär att förvalta ett stort förtroende. Dataskyddsförordningen (GDPR) har tillkommit för att särskilt värna om den enskildes rätt till integritet och kontroll över vad som sker med ens personuppgifter. Att förvaltningar och bolag hanterar personuppgifter i enlighet med gällande lag bör vara en självklarhet i syfte att visa omsorg om det förtroende som givits den som har att hantera personuppgifter.

Det är varje nämnd och bolaget som är ytterst ansvarig för att dess verksamhet följer dataskyddslagstiftningen. För att stödja stadens nämnder och bolag i arbetet med dataskydd har ett dataskyddsombud utsetts. I Göteborgs Stad fullgör dataskyddsenheten på Intraservice uppdraget som dataskyddsombud. Dataskyddsombudet har särskild sakkunskap i dataskyddslagstiftning och arbetar bland annat för att hålla nämnden/bolaget informerade om hur verksamheten lever upp till dataskyddslagstiftningen. Vad som är dataskyddsombudets uppgifter framgår direkt av GDPR. En av dessa uppgifter är att övervaka att stadens förvaltningar och bolag följer dataskyddslagstiftningen. När dataskyddsombudet kontrollerar efterlevnaden av dataskyddslagstiftningen sker det bland annat genom att samla in information om hur personuppgifter behandlas inom en verksamhet och genom att kontrollera hur bestämmelser och interna styrdokument som styr dataskyddsarbetet efterlevs.

1.1 Ändrad utformning av den fördjupade kontrollen 2024

Med anledning av den omorganisation som dataskyddsenheten genomgår under 2024 har den fördjupade kontrollen i år behövt anpassas till rådande förutsättningar. Detta innebär att dataskyddsombudet inte kommer att kunna genomföra kontroller inom alla Stadens verksamheter under 2024. I stället kommer kontrollen att hanteras genom stickprov och enbart genomföras inom ett urval av Stadens verksamheter. Även om alla verksamheter inte kommer kontrolleras under 2024 är dataskyddsombudets förhoppning att resultaten från kontrollen som helhet ska kunna användas av flera verksamheter och därigenom bidra till att stärka Stadens sammantagna dataskyddsarbete.

1.1.1 Uppföljning av informationsinsatsen 2023

Under våren 2023 genomförde dataskyddsenheten en informationsinsats med fokus behandlingsregistret enligt artikel 30 i GDPR. Syftet med informationsinsatsen var att höja kunskapen inom området och skapa enhetlighet inom Göteborgs Stad. Som uppföljning på denna informationsinsats kommer under 2024 en fördjupad kontroll av verksamheters efterlevnad av artikel 30 i GDPR, och därigenom skyldigheten att systematiskt dokumentera alla personuppgiftsbehandlingar i form av ett register, att genomföras.

2 Kontrollarbetet 2024–2025

Den övergripande och viktigaste uppgiften för dataskyddsombudet är att övervaka att organisationen följer dataskyddsförordningen. I Göteborgs Stad innebär detta bland annat att dataskyddsombudet genomför kontroller av dataskyddsarbetet inom förvaltningar och bolag. För dataskyddsombudet är kontrollarbetet ett sätt att få en bild av vilka risker och/eller brister som eventuellt föreligger inom en verksamhet. Genom kontroller kan dataskyddsombudet kartlägga verksamhetens dataskyddsarbete, och denna kartläggning kan sedan användas som ett stöd av verksamheten i dess fortsatta arbete med dataskydd. Dessa kontroller specificeras genom denna kontrollplan, som syftar till att informera personuppgiftsansvariga om upplägg och tidplan för kontrollarbetet åren 2024 och 2025. Dataskyddsombudets kontrollarbete löper över tvåårsperioder. En ny kontrollplan skickas ut årligen, vilken omfattar både innevarande och nästkommande kalenderår.

Syftet med att arbeta utefter en på förhand fastställd kontrollplan är att det ska bidra till att sätta fokus på verksamhetens dataskyddsarbete och därmed:

1. Säkerställa ett kontinuerligt dataskyddsarbete som skapar förutsättningar för efterlevnad av förordningen.
2. Uppmuntra ett riskbaserat arbetssätt och därigenom minimera risken för lagbrott.
3. Göra dataskyddsarbetet till en integrerad del i verksamhetens informationssäkerhetsarbete.

2.1 Kontrollarbetets delar

Kontrollarbetet består av tre delar som tillsammans syftar till att ge, såväl dataskyddsombud som personuppgiftsansvariga, en överblick över verksamhetens dataskyddsarbete och dess följsamhet gentemot GDPR.

Del	Beskrivning	Frekvens
Övergripande kontroll (tidigare kallad ”fasta kontrollpunkter”)	En övergripande kontroll av verksamhetens dataskyddsarbete. Verksamheten skattar det interna arbetet i en enkät uppdelad i tolv fasta kontrollpunkter.	Vartannat år
Fördjupad kontroll	En fördjupad kontroll av en eller flera utvalda kontrollpunkter.	Vartannat år
Uppföljning	Uppföljning och bedömning av hur verksamheten omhändertagit lämnande rekommendationer.	Årligen

2.1.1 Övergripande kontroll

Den övergripande kontrollen utgår från principerna om inbyggt dataskydd och dataskydd som standard (enligt artikel 25 i GDPR). Verksamhetens följsamhet mot förordningen beror till stor del på hur väl dessa principer har integrerats i ordinarie arbetsprocesser. Att principerna har en central roll i arbetet med dataskydd blir särskilt tydligt i beaktandesats (skäl) 78 i GDPR, som anger att ”skyddet av fysiska personers rättigheter och friheter i samband med behandling av personuppgifter förutsätter att lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder vidtas”, och därtill att den personuppgiftsansvarige, för att kunna visa att förordningen efterlevs, bör anta interna strategier och vidta åtgärder särskilt för att uppfylla principerna om inbyggt dataskydd och dataskydd som standard. Med principerna som utgångspunkt har tolv kontrollpunkter identifierats. Dessa är av både teknisk och organisatorisk karaktär och är gemensamma för alla verksamheter inom Göteborgs Stad.

Den övergripande kontrollen genomförs genom en enkät. Enkäten utgår från de tolv kontrollpunkterna där varje punkt innehåller ett antal delfrågor i form av påståenden och/eller skattningsfrågor. Resultaten från enkäten ger en generell ögonblicksbild för respektive kontrollpunkt och kan användas som vägledning för verksamheten i sitt dataskyddsarbete. Syftet är att få till ett långsiktigt och systematiskt arbetssätt, samt åskådliggöra de förändringar som vidtas över tid.

För beskrivning av de olika kontrollpunkterna, se bilaga 1.

Fasta kontrollpunkter
1. Dataskyddsorganisation
2. Personuppgiftsincidenter
3. Biträdesavtal och andra överenskommelser
4. Register över personuppgiftsbehandlingar
5. Övergripande styrning av dataskyddsarbetet
6. Utbildning
7. Informationsplikt
8. E-post och dokumenthantering
9. Konsekvensbedömning/samråd
10. IT-projekt och upphandling
11. IT-system och digitala verktyg
12. Hantering av registrerades rättigheter

2.1.2 Fördjupad kontroll

Den fördjupade kontrollen kan utgå från både staden övergripande och verksamhetsspecifika risker. I utformningen av kontrollen utgår dataskyddsombudet från de risker som identifierats, både inom enskilda verksamheter och på en övergripande nivå. Hänsyn tas även till

dataskyddsbudets resurser samt vad som bedöms kunna få störst effekt för flest verksamheter inom Staden.

2.1.3 Uppföljning av genomförda kontroller

Uppföljning av genomförda kontroller görs årligen för att se hur verksamheten har hanterat tidigare lämnade rekommendationer. Denna uppföljning kan göras både muntligen och skriftligen. Resultatet av genomförd uppföljning kommer redovisas i årsrapporten.

2.2 Tidplan för kontrollarbetet 2024–2025

I tabellerna nedan anges huvuddragen i kontrollarbetet för åren 2024–2025 för stadens förvaltningar och bolag.

2024	Aktivitet
Maj	Kontrollplan för 2024–2025 lämnas till nämnder och bolag.
Augusti – november	Fördjupad kontroll genomförs. För 2024 har följande fokusområde för den fördjupade kontrollen fastställts: • Kontrollpunkt 4: Register över personuppgiftsbehandlingar Kontrollen genomförs inom ett urval av Stadens verksamheter. Under augusti månad kommer information om vilka verksamheter som ingår i urvalet att tillhandahållas samtliga förvaltningar och bolag. Resultaten från kontrollen kommer redogöras för i årsrapporten samt genom särskilt informationsmöte.
November – december	Genomgång av innehåll i årsrapport med respektive förvaltning och bolag.
December	Fastställd årsrapport översänds till respektive förvaltning och bolag.

2025	Aktivitet
Februari	Kontrollplan för 2025–2026 lämnas till nämnder och bolag.
September	Övergripande kontroll genomförs.
November – december	Genomgång av innehåll i årsrapport med respektive förvaltning och bolag.
December	Fastställd årsrapport översänds till respektive förvaltning och bolag.

3 Rapportering

3.1 Årsrapport

Det är nämnd/bolag som har det yttersta ansvaret för att verksamheten följer dataskyddslagstiftningen och dataskyddsombudet ska enligt lag rapportera om detta till högsta förvaltningsnivå. Därför sammanställer dataskyddsombudet årligen en rapport om verksamhetens dataskyddsarbete. I rapporten redogörs för eventuella risker och brister som dataskyddsombudet har identifierat. I rapporten redogörs också för de råd och rekommendationer som dataskyddsombudet har lämnat. För att möjliggöra en direkt kommunikation mellan dataskyddsombud och högsta ansvarsnivå inom verksamheten ska årsrapporten tillhandahållas nämnd respektive bolagsstyrelse.

3.2 Särskilt yttrande

Dataskyddsombudet kan i vissa situationer komma att rikta ett särskilt yttrande till högsta ansvarsnivå. En sådan situation kan vara om dataskyddsombudet har identifierat höga risker för de registrerade som kräver omgående åtgärder från ansvarig nämnd/bolag. Det kan också vara om dataskyddsombudet uppmärksammar att det inom verksamheten fattats beslut som är oförenliga med dataskyddslagstiftningen och dataskyddsombudets råd.

4 Kontakt

Eventuella frågor och synpunkter på kontrollplanen hänvisas i första hand till dataskyddsenhetens enhetschef Elin Olsson Norrblom.

Frågor kan också alltid ställas till dataskyddsenheten via mejladressen;
dso@intraservice.goteborg.se.

Bilaga 1 - Beskrivning av fasta kontrollpunkter

Kontrollpunkt 1: Dataskyddsorganisation

Kontrollpunkten avser verksamhetens organisatoriska förutsättningar för att kunna bedriva ett kontinuerligt dataskyddsarbete och omfattar bland annat verksamhetens dataskyddsorganisation, definierade ansvarsområden och rapporteringsvägar för involverade funktioner samt tillhandahållna resurser för arbetet.

Kontrollpunkt 2: Personuppgiftsincidenter

Kontrollpunkten avser verksamhetens förutsättningar för att identifiera och hantera personuppgiftsincidenter. För att uppfylla ansvarsskyldigheten bör verksamhetens rutin för hanteringen vara dokumenterad. I de fall verksamheten är både personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde bör rutinen omfatta båda scenarier. I kontrollpunkten ingår även översyn av verksamhetens rutin för att bedöma incidenter, hantering av eventuell anmälan till tillsynsmyndigheten, samt hur rutinerna tillgängliggörs och kommuniceras inom verksamheten. Även efterlevnad av verksamhetens dokumentationsskyldighet, att alla inträffade personuppgiftsincidenter registreras, innefattas.

Kontrollpunkt 3: Biträdesavtal och andra överenskommelser

Kontrollpunkten avser verksamhetens dokumentation av biträdesavtal och andra överenskommelser gällande dataskydd och förutsätter att verksamheten har identifierat samt registrerat personuppgiftsbiträden i personuppgiftsregistret. Även verksamhetens rutiner för uppdatering och uppföljning av tecknade biträdesavtal innefattas.

Kontrollpunkt 4: Register över personuppgiftsbehandlingar

Kontrollpunkten avser verksamhetens efterlevnad av skyldigheten att systematiskt dokumentera alla personuppgiftsbehandlingar i form av ett register. Även verksamhetens arbete med, och rutin för, att säkerställa ett uppdaterat och heltäckande register innefattas.

Kontrollpunkt 5: Övergripande styrning av dataskyddsarbetet

Kontrollpunkten avser verksamhetens övergripande styrning för att arbeta med dataskydd. Tydlig styrning sätter ramarna för arbetet med dataskydd och främjar ett riskbaserat arbetssätt. Kontrollpunkten innefattar även verksamhetens arbete för att integrera dataskyddsfrågorna i det övriga informationssäkerhetsarbetet, samt hur verksamheten arbetar med egna interna kontroller för att säkerställa att dataskyddslagstiftningen efterlevs.

Kontrollpunkt 6: Utbildning

Kontrollpunkten avser verksamhetens arbete med att utbilda och upprätthålla kunskapsnivån i dataskyddsfrågor hos anställda.

Kontrollpunkt 7: Informationsplikt

Kontrollpunkten avser hur väl verksamheten uppfyller principen om öppenhet och kravet på att lämna information till de registrerade om hur deras personuppgifter behandlas. Punkten omfattar även hur verksamheten säkerställer att informationen är uppdaterad.

Kontrollpunkt 8: E-post och dokumenthantering

Kontrollpunkten avser verksamhetens rutiner för e-post och dokumenthantering. I detta är en aktuell och fastställd dokumenthanteringsplan med gallringsbeslut en förutsättning för att verksamheten ska kunna säkra följsamhet gentemot dataskyddslagstiftningen. Även verksamhetens rutin för att säkerställa att gallringsrutiner för personuppgifter följs innefattas.

Kontrollpunkt 9: Konsekvensbedömning/samråd

Kontrollpunkten avser verksamhetens förutsättningar för att kunna identifiera när en konsekvensbedömning ska göras samt genomföra denna. Även verksamhetens rutiner för arbetet med konsekvensbedömningar samt hur dataskyddsombudet involveras i arbetet ingår. Därtill tillkommer verksamhetens rutin för att hantera de risker som identifieras i konsekvensbedömningen, samt hur genomförda konsekvensbedömningar följs upp och hålls aktuella.

Kontrollpunkt 10: IT-projekt och upphandling

Kontrollpunkten avser verksamhetens organisation och rutiner för hantering av dataskyddsfrågor inom IT-projekt och upphandling. I detta ingår till exempel hur verksamheten integrerar dataskyddsfrågor i arbetet med upphandling av nya, samt utvecklingen av, befintliga system och tjänster.

Kontrollpunkt 11: IT-system och digitala verktyg

Kontrollpunkten avser verksamhetens rutiner för att säkerställa att verksamhetens personuppgiftshantering inom ramen för IT-system och digitala verktyg är förenlig med dataskyddslagstiftningen. Rutin för att säkerställa och kontrollera att dessa system/tjänster uppfyller kraven på dataskydd ingår även.

Kontrollpunkt 12: Hantering av registrerades rättigheter

Kontrollpunkten avser verksamhetens förutsättningar för att hantera de registrerades rättigheter. En förutsättning för att verksamheten ska kunna hantera de registrerades rättigheter är att man har en process och rutiner för arbetet, så att den registrerades personuppgifter enkelt kan lokaliseras vid efterfrågan. Även verksamhetens rutin för att hantera ett tillbakadragande av samtycke ingår i kontrollpunkten.